

Advies 13 april 2020

Aanbevelingen en vragen VN verdrag Rechten van personen met een beperking

Het VN 'Inclusief verdrag (2006)' voor mensen met een beperking. In Nederland bekrachtigd in 2016

Landelijk streven naar een gezamenlijke aanpak.

- Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)
- Ondernemersorganisaties: VNO, NCW, MKB Nederland
- De Alliantie: namens vertegenwoordigende organisaties voor mensen met een beperking of chronische ziekte.

Wetten

- Wet Maatschappelijke Ondersteuning
- Wet Langdurige Zorg
- Zorg Verzekerings Wet

Top down en/of bottom up

- De Alliantie is verantwoordelijke voor het bevorderen in het land van de participatie van mensen met een beperking in de maatschappij; de inzet en beloning van ervaringsdeskundigheid
- De VNG is verantwoordelijk voor het bevorderen van een **inclusie-agenda** in alle gemeenten (of in groepen gemeenten)
- De gemeente draagt zorg voor een goede invulling en structurele inbedding van de **inclusie-agenda**. Kwaliteit daarvan is belangrijker dan het aantal gemeenten. De gemeente kan gaan voor een **basisprogramma of voor een koploperprogramma**, waarin de te leveren goederen en diensten concreter worden uitgewerkt en geprioriteert, b.v. de toegankelijkheid tot werk of in winkels.

Vragen aan de gemeente Venray:

1. Om welke reden wil de verantwoordelijke wethouder sociaal beleid zich niet bezighouden met het opstellen van een inclusie agenda?
2. Wat is in de commissie Leven en in de raadsbrede motie vastgelegd m.b.t. tot het maken van een inclusie-agenda voor Venray??
3. Beoogt men een basisprogramma of wil men gaan voor een koploperprogramma?? (In het streven naar de gezondste gemeente van Nederland) = bottom up.

Aanbevelingen vanuit KansPlus bijeenkomsten met belangenbehartigers voor gemeenten en zorgaanbieders voor mensen met een verstandelijke beperking

Belangenbehartigers

- voor mensen met een verstandelijke (fysieke of geestelijke) beperking
- gemeenteraadsleden
- leden van cliëntenraden van zorginstellingen
- leden van medezeggenschapsraden van speciaal onderwijs
- leden adviesraden sociaal domein
- mensen die lokaal actief zijn in overige belangenorganisaties voor mensen met een beperking.

Centraal agendapunt

Komen tot aanbevelingen om mensen met een beperking kansen en mogelijkheden te bieden om optimaal / net zo goed aan de samenleving mee te laten doen, als mensen zonder beperking en zelf mee te laten beslissen over hun eigen leven. "Niets over ons / zonder ons"

Gemeenten, maak woonkeuze mogelijk en jullie zijn ook verantwoordelijk voor mensen die wonen in WLZ voorzieningen. Aanbevelingen voor gemeenten

- Het verdrag zegt dat mensen moeten kunnen wonen waar ze wensen.
- De gemeente is (mede)verantwoordelijk voor de realisatie van het VN verdrag voor mensen met een beperking die in de gemeente wonen
- Geldt niet alleen voor mensen die wonen in het sociaal domein en zorg krijgen vanuit de WMO, maar ook, samen met WLZ-zorgaanbieders, voor mensen die leven in woningen van WLZ-zorgaanbieders.
- Mensen die dat wensen (of dat door naasten wenselijk wordt geacht), moeten de mogelijkheid hebben om in groepsverband te wonen en in een beschutte leefomgeving.
- Het moet ook mogelijk zijn om in de open samenleving een woonplek te hebben. Voor ouders die gezamenlijk een wooninitiatief willen starten, is het echter zeer moeilijk om een geschikte woning of bouwlocatie voor een woning te vinden. Biedt actieve ondersteuning aan ouderinitiatieven die een woning/locatie zoeken om hun wooninitiatief gestalte te geven. Bemiddel bij woningcorporaties die hier iets in kunnen betekenen.
- Weet wie het zijn en waar ze wonen (niet altijd zichtbaar/vindbaar); ga vervolgens direct met de doelgroep in overleg en probeer een volledig en gedetailleerd inzicht te krijgen in de werkelijke behoeftes. Voorkom bestaande vooroordelen of eigenbelang
- Formuleer vervolgens, in relatie tot de rechten / bepalingen van het verdrag. in samenspraak met de doelgroep het beleid. Doe dat op een vernieuwende manier: co-creatie, dus echt mee laten ontwikkelen en direct invloed laten hebben.

Vragen aan de gemeente Venray:

4. Zijn deze doelgroep mensen al in kaart gebracht i.o.m. WLZ-zorgaanbieders en mogelijk private initiatieven?
5. Hebben er al behoeftepeilingen m.b.t. wonen plaats gevonden?
6. Is er al bestaand/nieuw woonbeleid geformuleerd?

Kijk naar de mens met een verstandelijke beperking in al zijn aspecten. Recht op onderwijs en arbeid, en mogelijkheden zich te ontwikkelen.

Aanbevelingen voor gemeenten

Onderwijs

-Het verdrag spreekt van het recht op onderwijs voor kinderen met een handicap. Een kenmerk van kinderen (en volwassenen) met een verstandelijke beperking is dat ze zich minder snel ontwikkelen dan kinderen met normale cognitieve vaardigheden. Ze hebben meer jaren nodig om hun kwaliteiten volledig te kunnen ontplooien en om te ontdekken wat we willen en aankunnen in het leven.

-Dat betekent dat de formele leeftijd niet het criterium mag zijn voor het verlaten van de school zonder dat daar een andere voorziening op volgt waar de mensen zich verder kunnen ontwikkelen als ze daar mogelijkheden en behoefte aan hebben. We zien nu dat jongeren met een lichte verstandelijke beperking als ze 18 zijn de school moeten verlaten.

-Ga in gesprek met scholen voor passend onderwijs en bevorder dat jongeren met een verstandelijke beperking ook na hun 18de nog langer naar school kunnen gaan als ze dat wensen.

-De nieuwe generatie jongeren wil graag werken bij bedrijven en organisaties die laten zien oog te hebben voor maatschappelijke vraagstukken.

Vragen aan de gemeente Venray:

7. Zijn Is er met het onderwijs in de gemeente Venray gesproken om de 18 jarige met beperking langer op school te houden om verder te ontwikkelen?

Arbeid

-Volwassenen met een verstandelijke beperking hebben doorgaans niet dezelfde cognitieve kwaliteiten als de doorsnee burger en hebben op emotioneel en sociaal vlak ook andere kwaliteiten en behoeftes. Bij het beleid en de realisatie van arbeidsvoorzieningen, zowel bij gemeenten als zorgaanbieders, wordt vooral gekeken naar de formele leeftijd i.p.v. de belevingsleeftijd. Er wordt onvoldoende rekening gehouden met de andere aspecten van de persoon.

-Als ze qua praktische vaardigheden, in het kader van de participatiewet, in aanmerking zouden kunnen komen voor een baantje, belanden ze vervolgens op de bank thuis, omdat er nauwelijks geschikte werkplekken zijn. Als er al een baan te vinden is, is dat vaak eenvoudig werk waar vaak geen beroep wordt gedaan op andere dan de werk gerelateerde vaardigheden en kwaliteiten.

-Realiseer samen met zorgaanbieders mogelijkheden voor dagbesteding voor jongeren met een lichte verstandelijke beperking waar ze hun kwaliteiten verder kunnen ontwikkelen en kunnen ontdekken wat we willen in het leven. Er zijn jongeren die meer willen, dan dagbesteding, zij willen meedoen en een stageplek. Dan voelt het als volwaardig meedoen

Vragen aan de gemeente Venray:

8. Zijn bedrijven binnen de gemeente Venray benaderd om zich te committeren met het VN verdrag en dit te ondersteunen d.m.v. begeleide stageplekken en banen voor mensen met een beperking, al dan niet gesubsidieerd?
9. Zijn de mensen met een verstandelijke beperking zelf en hun naasten bevraagd, wat ze nodig hebben aan arbeid om beleving en zingeving te kunnen ervaren?
10. Is er al bestaand/nieuw beleid geformuleerd

Inclusie is meer dan participeren in de gewone samenleving. Zingevende ontmoetingen en samen leven. Aanbevelingen voor gemeenten en zorgaanbieders

- De diepere betekenis van inclusie is, dat je je ,op een zingevende manier, deel voelt van een samenleving met anderen. Niet perse de open samenleving. Voor sommigen is een samenleving met vier mensen al te onoverzichtelijk om zich daar mee verbonden te voelen.
- Om het begrip inclusie daadwerkelijk inhoud te geven, moet vanuit het individu gekeken worden welke vorm van samen-leven met anderen zin kan geven aan zijn bestaan. Dat geldt zowel voor wonen, woonomgeving, onderwijs, dagbesteding, arbeid en recreatie.
- Samen leven en ontmoetingen met anderen kunnen zin geven aan je leven en is voor iedereen belangrijk. Maar de zingevende ontmoeting komt niet altijd vanzelf tot stand en verloopt niet altijd soepel. Voor bijzondere groepen moet daar gerichte actie voor worden ondernomen. Zelfs in woongroepen waar mensen dagelijks samen leven zien we dat mensen soms langs elkaar heen leven. Ze komen elkaar wel tegen, maar zonder elkaar echt te ontmoeten. De zorg is vooral op het individu gericht en te weinig ook op de sociale dynamiek in een groep.
- In beschutte leefomgevingen zien we steeds meer voorbeelden, dat door middel van 'omgekeerde integratie' de ontmoeting tussen mensen zonder en mensen met een beperking bevordert wordt. Maar we zien ook beschutte leefomgeving waar buiten de woningen nauwelijks ontmoetingen zijn.
- Aanbeveling voor zorgaanbieders. Stimuleer, dat teams van woonvoorzieningen en activiteitengroepen naast de individuele begeleiding van mensen, ook nadrukkelijk werken aan het bevorderen van een zingevende sociale dynamiek in de groep.
- Zorgaanbieders met een beschutte leefomgeving, kunnen samen met de gemeente plannen maken om buiten de woningen zingevende ontmoetingen te bevorderen tussen mensen met een verstandelijke beperking onderling en met mensen zonder beperking.
- Neem als uitgangspunten voor beleid, dat aan begrippen als inclusie, participatie en samenleving op een genuanceerde manier invulling wordt gegeven.
- Ontwikkel samen "de doelgroep zelf, zorgaanbieders en gemeente" een breed aanbod op het gebied van samen-leven en ontmoeten, denkend vanuit wat mensen met uiteenlopende behoefteprofielen nodig hebben,.

Vragen aan de gemeente Venray

11. Is er binnen de gemeente Venray al een inventarisatie van reeds ontwikkelde, geplande en optionele projecten van samen-leven en ontmoeten?
12. Is er al bestaand/nieuw beleid?

Recreatie. Aanbevelingen voor gemeenten

-Recreatie in de vorm van deelname aan clubactiviteiten of individuele recreatieve uitstapjes is niet alleen belangrijk voor het ervaren van kwaliteit van leven. Het is ook ontmoeten van anderen en om verbinding te ervaren met wat de omgeving te bieden heeft.

-Zowel voor mensen met een verstandelijke beperking die ondersteuning krijgen vanuit de WMO als voor mensen die zorg krijgen vanuit de WLZ ontbreekt het in veel plaatsen aan een zingevend aanbod.

-Recreatie is geen onderdeel van het verstrekkingenpakket in de WLZ; ook niet het vervoer en de begeleiding die mensen nodig kunnen hebben om recreatief bezig te kunnen zijn. Veel mensen met een verstandelijke beperking hebben daarbij deskundige en bekende begeleiding nodig. Deze begeleiding moet veelal uit eigen middelen a raison van ±€40 per uur betaald worden, terwijl het voor hen een noodzakelijke mobiliteitsvoorziening is.

-Bij kinderen wordt vaak gedacht aan normalisatie, welke kosten zijn normaal als je kinderen hebt en waar moet je als ouders ook bij een kind zonder beperking zelf kosten maken.

- Als mensen met een beperking ouder worden hebben ze andere financiële middelen, Mogelijk bijna niets, als de kosten voor wonen binnen een WLZ voorziening betaald zijn. Maatwerkvoorzieningen zijn hier belangrijk

-Erken dat deel kunnen nemen aan recreatieve activiteiten een essentiële vorm is van participatie in de samenleving en daarmee valt onder het VN-verdrag. Het is daarmee dus ook een medeverantwoordelijkheid voor de gemeente. Faciliteer recreatieve activiteiten voor mensen met een beperking door financiële ondersteuning en waar nodig beschikbaar stellen van ruimten. Maak daarbij gebruik van de kennis en inzet van cliëntenorganisaties, verenigingen en vrijwilligersorganisaties. Denk hierbij ook aan de digitale recreatie

-Erken en financier noodzakelijke begeleiding, evenals een noodzakelijke mobiliteitsvoorziening, vergelijkbaar met mobiliteitsvoorzieningen voor mensen met een fysieke beperking. Vervoer dat altijd kan worden aangevraagd bij de Gemeente (regiotaxi en daaraan gekoppeld bij een grotere afstand Valys)

Vragen aan de gemeente Venray

13. Is er binnen de gemeente Venray al een inventarisatie van reeds ontwikkelde, geplande en optionele projecten voor clubactiviteiten, recreatie en de noodzakelijke begeleiding daarbij?
14. Is er al bestaand/nieuw beleid?

Toegankelijkheid. Aanbevelingen voor gemeenten

-Bij toegankelijkheid in het kader van het VN verdrag wordt doorgaans gedacht aan rolstoeltoegankelijkheid voor mensen met een fysieke beperking of toegankelijkheid voor slechtzienden. Mensen met een met een verstandelijke beperking en laaggeletterden (12% van de bevolking) ervaren andere belemmeringen in het kader van toegankelijkheid, zoals onduidelijke bewegwijzering in gebouwen, onbegrijpelijk taalgebruik, te snelle communicatie.

-Analyseer, samen met ervaringsdeskundigen met een (verstandelijke) beperking, de tekortkomingen die ze ervaren in de gemeente zelf en maak een verbeterplan voor de knelpunten die naar voren komen.

Vragen aan de gemeente Venray

15. Is er binnen de gemeente Venray al een inventarisatie van reeds ontwikkelde, geplande en optionele projecten voor de toegankelijkheid en bewegwijzering?
16. Is er al bestaand/nieuw beleid?

Vervoer. Aanbeveling aan gemeenten

-Hoewel er de laatste jaren veel verbeterd is in het gehandicaptenvervoer, zijn er nog steeds knelpunten die moeten worden opgelost.

-Door beperking in de afstand tussen wonen en dagbesteding krijgen mensen die behoefte hebben aan een dagbesteding die buiten de km-grens ligt niet wat ze nodig hebben.

-Mensen die wekelijks vervoer nodig hebben om naar recreatieve activiteiten te gaan, raken snel door hun jaarlijks toegestane kilometers; zeker als ze wonen in gemeenten met verspreid liggende kernen, waar niet in iedere kern de gewenste recreatiemogelijkheden aanwezig zijn.

-Denk hier vooral ook aan de mogelijkheid om gebruik te maken van maatwerkvoorziening, waarbij je per persoon kan bekijken wat iemand nodig heeft.

-Maak een vervoerskosten regeling die zowel rekening houdt met de wekelijkse vervoersbehoefte in het kader van deelname aan recreatieve activiteiten, als de algemene vervoersbehoefte in het kader van familiebezoek en dergelijke.